

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, המשיך כפירסום פרקי הסדרה "ההאשמות נגד המיש" טרה", שהיתה נתונה לפיקודם של יחזקאל סהר ועמוס כנזגור" וון. תחת הכותרת "הכנוסיה" דן העורך, במדור "הנידון", בתהליך הריקבון הפושט כצמרת השלטון במדינה. ככתבה מפורטת על כתבי השבועון תואר "הקשר הסורי" בצירוף לוח הקשרים, שכלל, בין השאר, את איסר בארי, גרשון רוטוב, אבא הושי, ישעיהו ירקוני, ישורון שיף, עמוס כנזגוריון, שלום לינום ואחרים.

ככתבה יוצאת-דופן, תיאר צעיר ישראלי בשם חיים פלן את יערות-הער של הכשן, שבהם סייר בניסן. סופרו המשוטט של

השבועון באירופה סיפר את עלילות הפסל הישראלי אחיעם, היוצר פסלים ענקיים, שאיש אינו מוכן לממן את העברתם ארצה. בשער האחורי פורסמה סדרה נוספת של מועמדות לתחרות "צביות '56", ביניהן גליה ארקין, יונה כס ורינה ויינרדך. בשער הגיליון: פרשיות עמוס כנזגוריון, תחת הכותרת "ההאשמות נגד המישטרה" (ב).

העולם הזה
ההאשמות
נגד
המישטרה (2)

ההוכחות בפרשת
עמוס בן מרדך
*
העשייה המלאה
על שערוריית עזראל
*
פרשת שיקה
כיצד קובחו הכני

חייך שנאשם בהברחת כספים * קישון שובר את קשר השתיקה * הזקן האבוד של מרטיין בובר

הכנסת

עדותו של החייך
לדיון בכנסת עמדה הצעה יבשה: לבטל ברוב המישפטים הפליליים את החקירה המוקדמת המתנהלת כיום בבית-המשפט השלום, לפני שהמישפט מועבר לבית-המשפט המחוזי. נגד ההצעה התייצב ח"כ משה סנה, שאינו מישפטן, אך סבר שכרופא-עצבים הניח את אצבעו על הר נקודה הרגישה: לדעתו בא החוק להגיד דיל את סמכויות המישטרה והיעוצ המישפטי, לצמצם את סמכות המישפט.

"הדוקטור" משה סנה פנה לעבר שרי המישפטים הממושקף, שישב לפניו ליד שולחן-הממשלה: מה היה קורה וזלאת היתה מתקיימת חקירה מוקדמת בפרשת ח"כ הפועלה-המזרחי ישראל רוזנברג, ש הואשם על-ידי היועץ המישפטי בהברחת כספים? במקום להשיג זיכוי בשעת הר חקירה, כפי שקרה, היה מובא רוזנברג למישפט כנאשם, ושמו היה מוכתם לנצח.

"בית גבורה" זה היה יותר מדי לשרה-המישפטים, בניגוד למקובל קפץ ממקומו, ביקש לרשות להתערב באמצע הוויכוח. תוך כדי כך אמר כמה מילים שזימומו באולם כיתוש עוקצני.

היועץ המישפטי לא יכול היה לדעת כי אדם מסויים, שגם הוא חבר-כנסת, יעיד בבית-המישפט בשבועה את אשר העיד...

כל אחד מקומץ הנוכחים באולם ידע למי התכוון: חבר-הכנסת של המזרחי, מר דכי גורוק, לשעבר מועמד למישטרה נשיא המדינה, שהיה מסובך בפרשת רוזנברג, מסר עדות שלא שיכנעה את השופט החור קר כל עיקר, אך הספיקה כדי להשיג את

זיכוי של רוזנברג מחוסר הוכחות. בפסק-דינו הגדיר השופט עדות זו במילים חריפות.

היתה זו הפעם הראשונה שגם שרי המישפטים הטיל בגלוי ספק בעדותו של החייך המזוקן, הפותח את כל נאומיו ב"מלים: "בית גבוה!"

עיתונות

שתיקה רועשת
במשך שבוע כימעט ולא היה נושא אחר לשיחות. בחדריו של ראש-הממשלה, בהת-יעצות מנהלי המישרדים, בתור לאוטובוס ובבית-הקפה, דנו אזרחי ישראל בשר שרת השערוריות הקשורות בצמרת מישטרה-ישראל. רק קול אחד נעדר לחלוטין בוויכוח: קולה של עיתונות ישראל.

"סוב יהודיזם" שתיקה זו היתה רבתי-אומר, דיברה בקול רם יותר מאשר אלף מאמרים ראשיים. היא היתה שונה מאוד מן ההגבה הרועשת שהציפה את כל העיתונים, החל בהארץ וכלה במערב, בפרשת בהרל. היה רק הבדל אחד בין בהרל לבין המפקח הכללי של מישטרת ישראל, יחזקאל סהר, ועמוס כנזגוריון: איש לא פחד מפני בהרל.

בראש השותקים עמד הארץ. אחרי שהקדיש מאמר ראשי חוצץ לפרשת בהרל, נתן מקום בולט למיכתבי שורת המתנדבים ולהערות המפקח-הכללי, נדס קולו, כאילו לקה בולקת הגרון. ידיעות אחרונות, ש אחד משותפיו העיקריים הוא איש מפא"י צבי לבון, הציע להפסיק את ההאשמות ואת הפעולות המישפטיים, למנות ועדת חקירה שקטה. מעריב הסתפק ברמו דק

על עסקי מישפחת סהר-סחרוב בשטחי הנפט, שנתגלו לראשונה על-ידי העולם הזה, ועבר על כל שאר העניינים בשתיקה עמוקה.

עיתונאים מבויישים תירצו שתיקה מור זהה זו בשתי מילים רומיות: "סוב יודי-צה" — נתון בתהליך מישפטי. מאחר שרוב ההאשמות שהוטחו בפני המישטרה לא הוכחו כלל, והוכחו במידה מספקת כדי לחייב התפטרות, היתה זאת סיסמה ריקה, התלוצץ עיתונאי אחד: "זה לא סוב יודיזם אלא סוב יהודיזם".

"חד גריא" מתוך ים השתיקה הור דקרה תגובה הומריסטית אחת. מאמרו של אפרים קישון במדורו חד-גדיא, המתפרסם במערב.

כתב קישון, תוך רמז דק לעיפי קת המגדרים של מישרד-הכיביתחון ושייקה ירקוני:

מומן לא ראיתי את ארבינקא כה יוצא מכליו כמו באמש שעבר. ידידי שתה כבר שני ספלונים קפה תורכי וטרם נרגעה דעתו עלי.

— הכל הלך כבר על המסלול — רתח ארבינקא — וברגע האחרון קילקלו לי "המבקרים" את כל העסק...

— הארץ הזאת היא קטנה מדי בש"בילך — אמרתי — בעצם כמה מדובר?

— אתה לא קורא עיתונים? — שאל ארבינקא — הכל כותבים כעת על טראני-זאקייית-החליפין שלי, מיבצע שעלה במור חי בשעה שנכנסתי למישרד הצילצולין. כלומר, מצאתי שם פקיד אחד בשם יוסי קילה שאני מכיר אותו עוד מימי המי-לואים והוא דווקא ששקס בסרט הישן של מכונת-כתיבתו. "שמע יוסקילה — אמרתי בו במקום — יש לי רעיון. אני אחליף את כל הסרטים הישנים במכונות הכתיבה הממשלתיות לסרטים חדשים ועוד אשלם 5 לירות בעד כל החלפה. מה דעתך? "מצויין!" — קרא יוסקילה ומייד צילצולנו למנהל הכללי ואחר-כך נסענו בטכסי לשר עצמו. שניהם שמחו מאוד להצעתי ומייד חתמו על חוזה הר מעניק לי זכות בלעדית להחליף סרטים במכונות-הכתיבה של הממשלה בעד תשר לום של חמש לירות במשך 99 השנים הבאות עם זכות פרולונגציה, אתה תופס?

— לא — עניתי — איפה כאן העסק?

— אתה מדבר כמו גוי — גער בי ארבינקא — החשבון שלי היה פשוט, ליגאל לידי ותכליתי בהחלט. החוזה שלי יתר גלגל לידי המבקרים — כך ייחייב שכלי הישר — והם יאמרו בליבם: "כיצד יתכן שמישהו יחליף לנו סרטים ישנים לחד-שים ועוד ישלם בעד זה? כאם משהו לא כשורת המתנדבים. צריך מייד לחסל את העיסקה המסריחה הזאת!" וכך, המישר רד מבטל את החוזה באופן שרירותי ואני מייד מגיש מישפט נגדו ודורש פיצויים. בבקשה — כאן הראה לי ארבינקא את כתב-התביעה המוכנה מראש:

הוצאות: שיחות טלפון עם המנהל הכללי 800 ל"י
טכסי אל השר 1,200 ל"י
רווח משוער על 80 אלף מכונות כתיבה (10 ל"י הסרט) 800,000 ל"י
סכום כולל של התביעה 800,002,000 ל"י

— יופי! — התלחתי — עכשיו אני מבין, או מה אתה מתרגז?

"העולם הזה" 954
תאריך: 26.1.1956

— בן-אדם! — פרץ ארבינקא — הם לא ביטלו את החוזה! עכשיו לך ותעבוד איתם!...

כדורגל

שני אפסים בינו
הפתעת השבוע במישחקי הליגה הלא-ר מית היתה חוסר כל הפתעה, לאחר שבשבתות האחרונות היתה ההפתעה גמת חלקן של כל הקבוצות. אמנם גם הפעם היו אי אלו תוצאות מוטלות בספק, אולם התוצאות הסופיות נראו כמספקות.

כך, למשל, התקבלה תוצאת התיקו בין הפועל כפר-סבא, שהודונה בתחתי סבלת הליגה לבין מכבי תל-אביב כ"הישג" ל-מכבי, בעוד שרק לפני כמה שבועות היתה נראית כבלתי אפשרית. "זה לא חוכמה, הם לא רגילים לשחק על מיגרש יבש", הסביר אחד הצופים את חוסר כישרונם של המכבים לבעוט לשער אפילו ברגעים שלא היה בו שוער. אולם מלבד סיבה זו מנע מהם ניצחון חיים ליון (19), הר שוער הכפר-סבאי שקפיצותיו המרהיבות עוררו את התלהבות הצופים: "חבל שהוא משחק עם קבוצה כל כך גרועה", אמרו.

המכבים שאינם גיליים להתגלגל אישם בתחתי הליגה, ניסו להשכיח יגונם בהתי פריציות אלימות וקטנוניות ביחס לשרי פוט, המגן שניאור לא סלה לשופט הקו וקניטו בצעקה: "קרן, מה?" השתתק רק לאחר שהוזהר על-ידי השופט. שוב התאכזבו אוהדי מכבי תל-אביב משלד קבוצתם, שאם כי לא סג שערים, לא הצליח גם להביע אותם.

אנשים

● לאחר שאמה לוויי-תלמי, ח"כית מפ"ם וחברת קיבוץ משמר-העמק, סיפיה רה בנאום הבכורה שלה בכנסת, כי מן הסידור הקראי נמחק הפסוק "ברוך שלא עשיו אשה", קרא לעומתה ח"כ הפועל המזרחי יצחק רפאל: "מצדידי את יכור לה להתפלל בסידור קראי..."

● כתבה שהתפרסמה בשבוע שעבר בשבועון טיים, על הפרופסור מרטיין בובר, הזכירה מעשה שאירע בבובר לפני שנים אחדות: יום אחד נכנס למספרה, והתיישב בכיסא ושקע בהירהורים. כעבור רגעים אחדים, כשהתעורר מהזיותו, נזכה לדעת כי הספר עשה בינתיים את מלאכתו נאמנה, גילח למשעי את זקנו הלבן והארור.

● ח"כ חרות אריעור שושטאק, בתשובה לשאלה, מדוע התנגד לפני עשר שנים לאיחוד הסתדרות העובדים הלאומית עם ההסתדרות הכללית, ועכשיו הוא תומך באיחוד: "לפני 12 שנה באה אלי בתי ואמרה שהיא רוצה להתחתן, אמרתי לה לא. עכשיו אני מסכים."

● המלחין משה וילנסקי בתגובה להרי צאה של אשת הרמטכ"ל, רות דין, על אמנות עממית ועל שטיחים: "היתה זאת הרצאה שטיחית."

* מאוחר יותר הפך שוערה של מכבי תל-אביב.

הכנופייה
המחשה ציורית של צייר מערכת העולם הזה על הקשר הסמוי שבין הכוחות השונים שפעלו באמצע שנות החמישים בתעשיית השחיתות הציבורית. המישטרה והממשלה, המפלגה והסוכנות מובילים, "שחיתות בע"מ".